

Prof.Dr. İyd Belbaa / Mısır

İSLAM BİRLİĞİ ASRİN FARZIDIR

Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur. Salat ve Selam yaratılanların en hayırlısı ve âlemlere rahmet olarak gönderilenin üzerine olsun.

Mü'min ümmetin birliği meselesi yeni ortaya çıkmış bir mesele olmayıp bilakis peyder pey gelen peygamberlerce, asırlar boyu devam eden bir birliktelik meselesidir.

Allahüteala Kur'an-ı Kerimde peygamberlerin zikretmesinin akabinde şöyle buyurmuştur:

Allah, onların önlerindeki de arkalarındaki de (yaptıklarını da yapacaklarını da) bilir. Onlar, O'nun razı olduğu kimselerden başkasına şefa'at etmezler ve hepsi O'nun korkusuyla titrerler. (Enbiya Suresi 29.Ayet)

Allahü teala asırlar boyu tevhid noktasında ehli imanın tek bir ümmet olduğunu beyan etmiştir. Müşrikler daima çoğunluğa ters düşmüşlerdir. Ayette ki ittihadın farzıyeti ise ümmet kelimesinin Arapçada "hal" olarak mansu bir şekilde gelmesine binaendir. Yani ümmetin tek bir ümmet olduğu sürece ve tevhid üzere birleştiğiniz sürece sizin ümmetinizdir. Şâyet bölünüp ihtilafa düşerseniz şüphesiz hakka ters düşen hak din ehli değildir.

Din hususunda parça parça bölünenler dinde bölücülük ve ihtilaf çıkaranların ta kendileridir. Mü'min suresinde Allah'û teala şöyle buyurmaktadır:

Ey peygamberler! Temiz (helâl) şeylerden yiye ve sâlih amel işleyin! Şübhesiz ki ben, ne yaparsanız hakkıyla bilenim. (Mü'min 51)

İşte gerçekten bu (ümmet-i İslâmiye) tek bir ümmet olarak sizin ümmetinizdir. Ben de sizin Rabbinizim; öyle ise benden sakının!. (Mü'min 52)

Fakat (insanlar din husûsunda) işlerini kendi aralarında parça parça böldüler. Her kısım kendi yanında bulunan (din) ile memnundurlar (Mü'min 53)

Artık onları bir zamâna kadar dalâletleriyle (baş başa) bırak! (Mü'min 54)

Bütün peygamberlerin dini, ümmeti birdir. O da Allah'a şirk koşmaksızın yalnızca ona ibadet etmeye davettir.

Onlar ki din işlerinde parça parça bölündüler. Yani birliktelikle emir olunduktan sonra dini milletlere ve farklı inançlara böldüler.

Her biri kendi görüşünden ve dalaletinden memnun bir hal aldılar ki bu dalaletin en yüksek derecesidir.

Allahu teala onları helak olana dek dalalet ve sapkınlık içinde bırakmakla tehdit etmektedir.

Bizler gruplaşmaya neden olan bölünmeyi sonuç veren meşrebi ihtilafların hükmü üzerinde durmalıyız. Bunun ne derece dini ihtilaf olarak addedildiğini düşünmeliyiz. Fıkıh âlimlerinin bu mühim meseleye kendilerini verip araştırma ve çalışmalar yapmalıdır. Ve bu konuyu ele alırken cüz’i meselelere takılmayıp ümmetin kalkınması gibi önemli bir meseleye odaklanmalıdır. Nefislerini, kalplerini, akıllarını, vicdanlarını Allah’a teslim edip Müslümanların birleşmesi ve İttihad-ı İslam’ın gerçekleşmesini sağlayacak şeylere odaklanıp İslam Milliyetçiliğini ihtilaftan, gruplaşmadan ve parçalanmadan arındırmalıdır.

Asırlara uzanan İslami kavmiyetçilik budur. Nitekim tek ilah inancına sahip olan Müslümanları, farklı merhaleleri ve açılarıyla birlikte tek bir imanı menhec üzere toplayan İslami kavmiyetçiliktir.

Şayet bir tek şahs-ı maneviyyenin gerçekleşmesini sağlayan bu İslami kavmiyetçilik ise bu noktada ümmetin muhlis evlatlarının büyük bir utanç duymaları gerekmektedir. Zira tevhid ümmetinin asırlara uzantısı olan ümmetimizin evlatları, meşrepler arasında ki ayrılığın, bölünmenin ve gruplaşmanın ne denli tehlikeli olduğunun farkında değiller.

Risale-i Nurun ittihadı İslam tasavvurunda nur talebelerine ve Kur’an hizmetkârlarına ruhi ve nurlu bin kitabında göz önüne çıkmaktadır.

“İşte ey Risale-i Nûr Şâkirdleri ve Kur’anın hizmetkârları! Sizler ve bizler öyle bir insân-ı kâmil ismine lâıyk bir şahs-ı mânevînin âzalarıyız.. ve hayat-ı ebediye içindeki saadet-i ebediyeyi netice veren bir fabrikanın çarkları hükmündeyiz.. ve sâhil-i selâmet olan Dâr-üs Selâm'a ümmet-i Muhammediyeyi (A.S.M.) çıkaran bir sefine-i Rabbâniyede çalışan hademeleriz. O halde şüphesiz ki sırr-ı ihlâsı kazanmak ile, tesanüd ve ittihad-ı hakîkîye muhtacız ve mecburuz.”

Bu sırda gizlenen sır her bir ferдин hakiki saf bir ihlasla diğer kardeşlerinin gözleriyle görebilmesi, kulaklarıyla duyabilmesi. Böylece hakiki ittihadı mazhar olan on kişi manevi bir kuvvet ve değer kazanır. Yirmi gözle bakar, on akılla düşünür, yirmi kulakla dinler ve yirmi elle çalışır.

Peygamber efendimiz şöyle buyurmaktadır: “ Mü’minler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücut gibidirler. Vücudun herhangi bir azası rahatsız olursa diğer azaları da bu yüzden ateşlenir, uykusuz kalır.

Risale-i Nur ittihadı islami farz hükmüyle vâsetmesi bu konunun zaruretine işaret etmektedir. İttihadı islamiğin gerçekleşmesi hususunda hiçbir Müslüman’ın gevşeklik gösterme hakkı yoktur.

Gerçek şu ki Risale-i Nurun geleceğın derinliklerine uzanan geniş bakış açısı, o zamandan günümüzün sıkıntılarını tespit etmiştir. Bu tespitin son derece isabetli ve bilinçli olduğunu Hutbe-i Şamiyede ittihadı İslam ve hakiki İslam kavmiyetçiliğı hususunda gevşekliğı, terk-i ameli, lakaytlığı ve katiyen reddettiğini bu konuda hiçbir kabahat kabul etmediğini ve bunun

büyük bir zarar ve zulüm olduğunu Emevi Camiinde ki ve 40-50 yıl sonraki alemlerinin diğer camilerinde ki Müslümanlara seslendiğini görmekteyiz.

“İşte ey mü'minler! Ehl-i îman aşiretine karşı tecavüz vaziyetini almış ne kadar aşiret hükmünde düşmanlar olduğunu bilir misiniz? Birbiri içindeki daireler gibi yüz daireden fazla vardır. Her birisine karşı tesanüd ederek, el-ele verip müdafaa vaziyeti almaya mecbur iken; onların hücumunu teshil etmek, onların harîm-i İslâma girmeleri için kapıları açmak hükmünde olan garazkârane tarafgirlik ve adâvetkârane inad; hiçbir cihetle ehl-i imana yakışır mı?

O düşman daireler ehl-i dalalet ve ilhaddan tut, tâ ehl-i küfrün âlemine, tâ dünyanın ehval ve mesaibine kadar birbiri içinde size karşı zararlı bir vaziyet alan, birbiri arkasında size hiddet ve hırs ile bakan, belki yetmiş nevi düşmanlar var. Bütün bunlara karşı kuvvetli silâhın ve siperin ve kal'an: Uhuvvet-i İslâmiyedir. Bu kal'a-i İslâmiyeyi, küçük adâvetlerle ve bahanelerle sarsmak; ne kadar hilaf-ı vicdan ve ne kadar hilaf-ı maslahat-ı İslâmiye olduğunu bil, ayıll!..

Ey ehl-i iman! Zillet içinde esaret altına girmemek isterseniz, aklınızı başınıza alınız! İhtilafınızdan istifade eden zalimlere karşı إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ kal'a-i kudsiyesi içine giriniz; tahassun ediniz. Yoksa ne hayatınızı muhafaza ve ne de hukukunuzu müdafaa edebilirsiniz. Malûmdur ki; iki kahraman birbiriyle boğuşurken; bir çocuk, ikisini de döğebilir. Bir mizanda iki dağ birbirine karşı müvazenede bulunsa; bir küçük taş, müvazenelerini bozup onlarla oynayabilir; birini yukarı, birini aşağı indirir. İşte ey ehl-i iman! İhtiraslarınızdan ve husumetkârane tarafgirliklerinizden kuvvetiniz hiçe iner, az bir kuvvetle ezilebilirsiniz. Hayat-ı içtimaiyenizle alâkanız varsa,

الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ الْمَرْصُوصِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا (Mümin mümine karşı, parçaları birbirini bağlayıp tahkim eden bina gibidir) düstur-u âliyeyi düstur-u hayat yapınız, sefalet-i dünyeviyeden ve şekavet-i uhreviyeden kurtulunuz!..”

Yüce Kur'an-ı Kerimin hidayetini hep birlikte imtisal etmek için Allahû tealanın cemaati emrettiği, ayrılıktan nehyettiği şu ayeti kerimeleri dinleyelim:

‘Hep birlikte Allah’ın ipine (Kur’an’a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O’nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de O sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz.’(Âli İmran 103)

Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır.(Âli İmran 105)

İşte bu, benim dosdoğru yolum. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O’nun yolundan ayırır. İşte size bunları Allah sakınasınız diye emretti. (En’am 153)

Şu dinlerini parça parça edenler ve kendileri de grup grup ayrılmış olanlar var ya, (senin) onlarla hiçbir ilişiğin yoktur. Onların işi ancak Allah'a kalmıştır. Sonra (O), yapmakta olduklarını kendilerine haber verecektir.(En'am 159)

Hepiniz O'na yönelerek O'na karşı gelmekten sakının, namazı kılın; müşriklerden olmayın. (Rûm 31)

İnsanlara bir zarar dokunduğu zaman, Rablerine yönelerek O'na dua ederler. Sonra Allah, onlara kendinden bir rahmet tattırınca da, bir bakarsın ki içlerinden bir grup, Rablerine ortak koşuyorlar. (Rûm 33)

Dini dosdoğru tutun ve onda ayrılığa düşmeyin!” diye Nûh'a emrettiğini, sana vahyettiğini, İbrâhim'e, Mûsâ'ya ve İsâ'ya emrettiğini size de din kıldı. Fakat sizin kendilerini çağırdığınız şey (İslâm dini), Allah'a ortak koşanlara ağır geldi. Allah, ona dilediğini seçer. İçtenlikle kendine yönelenleri de ona ulaştırır. (Şura 13)

Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşırlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları toplu sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağındır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır. (Haşr 14)

Bu kadar ilahi çağrıdan sonra bazı kelimelerin kendi beşeri görüş ve fikirleri doğrultusunda ayrılığa düşmeleri ne kadar doğrudur.

Bu hidayet çağrısında Müslümanlar arasındaki iletişim esasları yer almıştır ki ittihad-ı İslam, İslam kavmiyetçiliği ve ahlaki değerler üzere bina edilmiş imânî şahsı maneviyenin inşası bu esaslara dayalıdır.

Her Müslüman'ın vicdanında şu ilahi nida yer edinmesi gerek :

‘O vakit Allah'tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın! Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz, etrafından dağılıp giderlerdi. Şu halde onları affet; bağışlanmaları için dua et; iş hakkında onlara danış. Kararımı verdiğin zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever.. (Ali İmran 159)

İşte bu sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) efendimizin ahlakıdır. İncelik, naziklik, yumuşak kalplilik ve hoş görüşlülüğün vicdani bir meyvesi olan affetmek ve dilemektir.

Yine nurlu bir feyiz bu ahlak hakkında gelmiştir. Risale-i Nur :

Müslümanların hayat-ı içtimaiye-i İslâmiyedeki saadetlerinin anahtarı, meşveret-i şer'iyedir.

Ve onlar ki, Rablerin(in da'vetin)e icâbet ederler ve namazı hakkıyla edâ ederler. Onların işleri ise, aralarında şûrâdır (istişâre iledir). Ve (onlar) kendilerini rızıklandırdığımız şeylerden (Allah yolunda) sarf ederler. (şura 38) ayeti kerimesi şuranın ana esaslardan olmasını emreder. Zira hakiki şura ihlâsı ve dayanışmayı sonuç verir. Üstad derin görüşlü, hassas bir şura biçimine dikkat çekmektedir. Şöyle ki şuranın nesiller arasında ki fikir iletişimi olduğunu, zamanı aşan bir şura biçimine dikkat çekmektedir ki bunu “Asırların ve zamanların nevi beşerin tarihi vasıtasıyla beraberce gerçekleştirdiği şura” diye tanımlamaktadır.

Bu binaen şuranın nevi beşerin terakkisine sebep olduğunu teyit etmektedir. Nasıl ki fertler arasında bir istişare mevcuttur, aynı şekilde farklı topluluklar arasında da bunun gerçekleşmesi gerekir.

Çeşitli ve muhtelif diktatörlüğün ve zorbalığın milyonlarca Müslümanların ayaklarına bağladığı zincirleri kırmanın tek yolu şer'î şurânın getirisi olan şer'î özgürlüktür. Şer'î özgürlük Rahman ve Rahim ismin tecellisi olup Allah'ın bir lütfüdür. Bu da imanın özelliklerindendir.

Yaşasın doğruluk, ölsün ye's ve ebediyen sürsün muhabbet, takva ve şura...

İttihadı İslam'ın tahakkuku için diğer bir esas da ilimdir. Üstad Said Nursi şöyle demektedir: “Yalnız ittihad cehaletle tahakkuk bulamaz. Nitekim ittihad fikirlerin imtizacıdır. Fikirlerin imtizacı ise ilim ile tahakkuk eder.”

Peygamber efendimiz bizleri ittihadın manileri hususunda uyarmıştır. Bunlar: Katı kalplilik, haset ve buğz, kendi bildiğini beğenmek, suizan, Müslümanlara eziyet etmek ve korkutmak, Müslüman'a sövmek yahut savaş açmak, nefsini beğenmede mübalağa, başka Müslümanları itham etmede mübalağa ...

Madem bu kötü hasletlerin intişarında ki en büyük sebep ayrılık ve bölünmedir, o zaman farklı cemaatler olarak ayrılık ve ihtilaftan nasıl korunabiliriz?

1 - Müsbet hareket etmektir ki; yâni: Kendi mesleğinin muhabbetiyle hareket etmek. Başka mesleklerin adâveti ve başkalarının tenkisi, onun fikrine ve ilmine müdahâle etmesin; onlarla meşgul olmasın.

2 - Belki daire-i İslâmiyet içinde hangi meşrebde olursa olsun, medâr-ı muhabbet ve uhuvvet ve ittifak olacak çok râbîta-i vahdet bulunduğunu düşünüp ittifak ederek...

3 - Ve haklı her meslek sahibinin, başkasının mesleğine ilişmemek cihetinde hakkı ise: "Mesleğim haktır, yahud daha güzeldir." diyebilir. Yoksa başkasının mesleğinin haksızlığını veya çirkinliğini îmâ eden, "Hak yalnız benim mesleğimdir." veyahût "Güzel benim meşrebimdir." diyemez olan insaf düsturunu rehber etmek.

4 - Ve ehl-i hakla ittifak, Tevfik-ı İlâhînin bir sebebi ve diyanetteki izzetin bir medârı olduğunu düşünmekle...

5 - Hem ehl-i dalâlet ve haksızlık -tesanüd sebebiyle- cemaat sûretindeki kuvvetli bir şahs-ı mânevînin dehasıyla hücumu zamanında; o şahs-ı mânevîye karşı, en kuvvetli ferdî olan mukavemetin mağlup düştüğünü anlayıp ehl-i hak tarafındaki ittifak ile bir şahs-ı mânevî çıkarıp o müdhiş şahs-ı mânevî-i dalâlete karşı, hakkaniyeti muhafaza ettirmek.

Hakkı batılın elinden kurtarmak için müslümanın şunları terk etmesi gerekir: Nefsi emmaresini, enaniyetini, hakikatinde kibir ve gurur olan izzet ve kerameti, çekişmeye, cidale sevkeden faydasız duygularını.

Ey İslam kimliği taşıyan kardeşlerim! Dünyanın hiçbir yerinde hiçbir şey bölünme ve gruplaşma kadar İslam şuurunu tehdit edemez.

Şayet bu hakikati görmezden gelirse bizleri bekleyen tek hüküm bölünme ve ihtilafa yardım ve yataklıkta bulunmaktır. Bu hükmü biraz olsun hafifletecek olan ise ittihadı islami sağlamaktan aciz kalmamızdır. Cemaati müslimin Müslümanlarıdır. Yerine getirmekle yükümlü olduğumuz dinimizin farzları ve Kur'an-ı Kerimimizdir. Bütün hedef ve gayelerimizin fevkinde hedefimiz ittihadı islami, İslami kavmiyetçiliğin tahakkuku ve bütün Müslümanların şahsı maneviyesini desteklemektedir. Muhakkak ki Müslümanlar tek bir cemaattir. Farklı meşrepler bizi farklı cemaatler kılmaz. Sorun “ Nasıl dine sımsıkı sarılırız? Nasıl dini daim kılarız ?” değil. Sorumuz şu olmalıdır: “ Hep birlikte,beraberce nasıl dini daim kılarız ? ve yine hep birlikte Allah'ın dinine nasıl sımsıkı sarılırız ?”

Müslümanın “Diğer meşreplerin görüşlerini nasıl kabul edebilirim” sorusu ile “ Nasıl kendi görüşlerimi diğer meşreplere kabul ettiririm” sorusu arasında dağlar kadar fark vardır. Bundan daha vahimi ise “ Nasıl olurda bir otorite oluşturup diğer meşreplere kendi görüşlerimi kabul etmeye mecbur bırakırım.” Sorusudur.

Üstad Said Nursi bu konuyu çok iyi idrak etmiş ve ona ilham edilmiş ki meşrep ve meslek farklılığı demiş ama bölünme ve gruplaşma dememiştir. Zira Müslümanlar çeşitli meşreplerden oluşan tek bir cemaattir. En büyük korkumuz ise arada büyük farkların olmasıdır.

İttihad-ı İslami ve İslam kavmiyetçiliğini tehdit eden en büyük tehlikelerden biri de her meşrebin kendini tek İslam cemaati olarak görmesidir. Zira bu noktada en büyük tehlike bu meşrepte ki bazılarının kalplerine ayrılık fitnesinin girmesi ve zahiren kendilerinin Müslüman cemaatlerden görüp iç dünyasında kendi meşreplerinin tek İslam cemaati olduğunu düşünmeleridir.

Müslüman olmamız Allah'a ve emirlerine tam manasıyla teslim olmamız demektir. Müslümanlığımız her birimizin ruhunu, aklını, kalbini, duygularını ve iradesini Allah'a teslim etmesi gerekir.

‘Allah ve Resûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mü’min erkek ve hiçbir mü’min kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah’a ve Resûlüne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır.’ (Ahzâb 36)

Allah ve Rasulü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman hiçbir mü’min erkek ve hiçbir mü’min kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur”

Allah hükmünü verdi... Allah’ın ve resulün hükümleri Allahu tealanın kitabında ve Resulünün sünnetinde emirler ve yasaklar olarak zikredilmiştir. Sevgili Peygamberimiz bizi emirleri ve nehiyleri ne surette olmamız gerektiğini bizlere belirtmiştir.

Rabbimize şükür secdeleri ediyoruz ki bizlere Kur’an-ı Kerimde hidayet yolunu göstermiştir ve insanlar arasında hükmünü vermiştir: “ De ki o inananlar için bir hidayet ve şifadır. İnanmayanların kulaklarında bir ağırlık vardır. Ve Kur’an onlara kapalı ve anlaşılmaz gelir.” (Fussilet: 44)

Rabbim bizleri Kur’ana ve sünnete tabi olanlardan eylesin. Burada ki toplantımızı da mübarek eylesin...